דף עבודה לתרגול שפת המתמטיקה עם פתרון

מצאו את הצורה הלוגית של הטענות הבאות

1. כל סטודנט לומד מתמטיקה או מדעי המחשב אבל לא שניהם.
2. כל מספר ממשי הוא חיובי או שלילי או 0.
3. לכל מספר טבעי יש מספר טבעי שגדול ממנו.
4. יש מספר ממשי a כך שלכל מספר ממשי x מתקיים $a+x=x$.
5. לכל מספר ממשי x קיים מספר ממשי y כך ש $x+y=0$.
6. $100=5\cdot k$ עבור מספר טבעי k כלשהו.
7. המכפלה של מספר זוגי ומספר אי־זוגי היא זוגית.
8. הסכום של איזשהם שני מספרים טבעיים הוא 5.

פתרון

1. נסמן ב S את קבוצת הסטודנטים, ונסמן ב $M(x)$ וב $C(x)$ את הפרדיקטים "x לומד מתמטיקה" ו "x לומד מדעי המחשב". אז הצורה הלוגית היא $\forall x\in S:\ (M(x)\vee C(x))\wedge\neg(M(x)\wedge C(x))$ (או כל צורה שקולה).
2. הצורה הלוגית היא $\forall x\in\mathbb{R}:\ (x>0)\vee(x<0)\vee(x=0)$.
3. הצורה הלוגית היא $\forall n\in\mathbb{N}\exists m\in\mathbb{N}:\ m>n$.
4. הצורה הלוגית היא $\exists a\in\mathbb{R}\forall x\in\mathbb{R}:\ a+x=x$
5. הצורה הלוגית היא $\forall x\in\mathbb{R}\exists y\in\mathbb{R}:\ x+y=0$.
6. הצורה הלוגית היא $\exists k\in\mathbb{N}:\ 100=5\cdot k$.
7. נסמן ב E וב O את קבוצת המספרים הזוגיים ואת קבוצת המספרים האי־זוגיים. אז הצורה היא
$$\forall m\in E, n\in O: m\cdot n\in E$$
8. $\exists m,n\in\mathbb{N}: m+n=5$.

תרגמו את הטענות לניסוח שלא מכיל משתנים

1. $\forall x\in\mathbb{R}: x^2<2$.
2. $\exists m\in\mathbb{Z}: m^2=m$.
3. $\exists a,b\in\mathbb{R}: a^2+b^2=(a+b)^2$
4. $\exists k\in\mathbb{N}: 3\cdot k=27$.

דוגמה: $\forall m,n\in\mathbb{Z}: m+n\in\mathbb{Z}$: הסכום של כל שני מספרים שלמים הוא שלם.

פתרון

1. הריבוע של כל מספר ממשי הוא קטן מ 2.
2. קיים מספר שלם ששווה לריבוע שלו.
3. קיימים שני מספרים ממשיים שסכום הריבועים שלהם שווה לריבוע של הסכום שלהם.
4. 27 מתחלק ב 3, או: קיים מספר טבעי שאם נכפיל אותו ב 3 נקבל 27.

מצאו את השלילה של הטענות הבאות

1. כל מספר ממשי הוא גדול מ -1או קטן מ 2.
2. קיים מספר ממשי שקטן מ 5 וגדול מ 7.
3. קיים מספר טבעי שגדול יותר מכל מספר טבעי.
4. לכל מספר ממשי ε קיים מספר טבעי n כך ש $\varepsilon < \frac{1}{n}$.
5. יש מספר ממשי a כך שלכל מספר ממשי x מתקיים $a + x = x$.
6. אם מספר טבעי n מתחלק ב 3 אז $n + 5$ מתחלק ב 2.

פתרון

1. קיים מספר ממשי שלא גדול מ -1 ולא קטן מ 2. (או: קיים מספר ממשי שקטן או שווה ל -1 וגדול או שווה ל 2).
2. כל מספר ממשי הוא לא קטן מ 5 או לא גדול מ 7 (או: כל מספר ממשי גדול או שווה ל 5 או קטן או שווה ל 7).
3. לכל מספר טבעי קיים מספר טבעי שגדול ממנו. (או: לכל $n \in \mathbb{N}$ קיים $m \in \mathbb{N}$ כך ש $n < m$).
4. קיים מספר ממשי ε כך שלכל מספר טבעי n מתקיים $\varepsilon \geq \frac{1}{n}$.
5. לכל מספר ממשי a קיים מספר ממשי x כך ש $a + x \neq x$.
6. קיים מספר טבעי n כך ש n מתחלק ב 3 אבל $n + 5$ לא מתחלק ב 2.

האם הטענות הבאות נכונות?

1. $\forall x \in \mathbb{R} \exists y \in \mathbb{R} : x < y$.
2. $\exists y \in \mathbb{R} \forall x \in \mathbb{R} : x < y$.
3. $\forall x \in \mathbb{R} \exists y \in \mathbb{N} : x > y$.
4. $\forall x \in \mathbb{R} : (\exists y \in \mathbb{R} : y > x) \wedge (\exists y \in \mathbb{R} : y < x)$.
5. $\forall x \in \mathbb{R} : \exists y \in \mathbb{R} : (y > x) \wedge (y < x)$.
6. $\forall x \in \mathbb{R} \exists y \in \mathbb{R} : (x < y) \vee \left(\exists x \in \mathbb{R} : x^2 > y\right)$.

פתרון

1. נכון: למשל, לכל x אפשר לבחור $y = x + 1$.
2. לא נכון: לכל y שנבחר, התנאי $x < y$ תמיד יופר עבור $x = y + 1$.
3. לא נכון: למשל, הטענה לא נכונה עבור $x = -1$.
4. נכון: לכל $x \in \mathbb{R}$ אפשר למצוא גם מספר שגדול ממנו וגם מספר שקטן ממנו.
5. לא נכון: אי אפשר למצוא מספר שגם גדול מ x וגם קטן מ x.
6. הטענה הזו לא חוקית: אי אפשר להשתמש בשם "x" בתוך הסוגריים כי השם הזה כבר תפוס.

תזכורת

נניח שיש לנו טענה "אם A אז B". אנחנו מגדירים:

- **הכיוון ההפוך** הוא הטענה "אם B אז A".
- **הניגוד** הוא הטענה "אם לא A אז לא B".
- **הקונטרפוזיטיב** הוא הטענה "אם לא B אז לא A".

מצאו את הכיוון ההפוך והניגוד של הטענות הבאות ולמצוא להן דוגמה נגדית

1. לכל מספר שלם a, אם a מתחלק ב 6 אז a מתחלק ב 3.
2. לכל מספר ממשי x, אם $x > 5$ אז $x^2 > 25$.

דוגמה: ניקח את הטענה: לכל מספר ממשי x, אם $x > 0$ אז $x^2 > 0$. הכיוון ההפוך של הטענה הזו הוא "אם $x^2 > 0$ אז $x > 0$" והניגוד הוא "אם $x \leq 0$ אז $x^2 \leq 0$". אפשר לקחת בתור דוגמה נגדית כל מספר שלילי, למשל -1.

פתרון

1. לכל מספר שלם a, אם a מתחלק ב 3 אז הוא מתחלק 6. לכל מספר שלם a, אם a לא מתחלק ב 6 אז הוא לא מתחלק ב 3. דוגמה נגדית: 9 מתחלק ב 3 אבל לא מתחלק ב 6.
2. לכל מספר ממשי x, אם $x^2 > 25$ אז $x > 5$. לכל מספר ממשי x, אם $x \leq 5$ אז $x^2 \leq 25$. דוגמה נגדית: נבחר $x = -6$. אז $-6 \leq 5$ אז $(-6)^2 = 36 > 25$.

כתבו את הטענות הבאות בצורת "אם A אז B" ולנסח את הקונטרפוזיטיב

1. $a^b = 7$ הוא תנאי הכרחי בשביל $a^2 > b^2$.
2. a מחלק את b רק אם $\frac{a}{b} > 2^b$.
3. $(a+b)^2 > 0$ הוא תנאי מספיק בשביל $\log a > b^2$.
4. a הוא חיובי אם $a > -1$.

פתרון

1. אם $a^2 > b^2$ אז $a^b = 7$. אם $a^b \neq 7$ אז $a^2 \leq b^2$.
2. אם a מחלק את b אז $\frac{a}{b} > 2^b$. אם $\frac{a}{b} \leq 2^b$ אז a לא מחלק את b.
3. אם $(a+b)^2 > 0$ אז $\log a > b^2$. אם $\log a \leq b^2$ אז $(a+b)^2 \leq 0$.
4. אם $a > -1$ אז הוא חיובי. אם a לא חיובי אז $a \leq -1$.